

ŞİRİNLER ÇİZGİ FİLMİNİN İDEOLOJİK YÖNELİMLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Şeyma Nur İMİR

İstanbul Ticaret Üniversitesi, Türkiye

seymanurimir@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-6693-1698>

<i>Atf</i>	İmir, Ş. N. (2024). "ŞİRİNLER ÇİZGİ FİLMİNİN İDEOLOJİK YÖNELİMLER AÇISINDAN İNCELENMESİ". İletişim Çalışmaları Dergisi, 10 (3), 341-358
------------	---

Geliş tarihi / Received: 10.05.2024

Kabul tarihi / Accepted: 29.08.2024

DOI: 10.17932/IAU.ICD.2015.006/icd_v010i3004

ÖZ

Kitle iletişim araçları propagandaların geniş kitlelere ulaşmasını sağlayan muhtevalardır. Bir kutu içerisine sıkıştırılan renkli ve hareketli yapılarıyla çocukların dikkatini çeken çizgi diziler, kültür aktarımları açısından etkili uygulamalardandır. Hedefte çocukların olduğu bu yapılarda mesajlar direkt verilmek yerine alt mesajlar vasıtasıyla zihne iletmeye çalışılır. Karl Marx'ın materyalist kuramları özünde insanın doğasını ve toplumdaki yerini Marksist ideolojinin temeli olarak kabul etmektedir. Bu bağlamda Karl Marx ideolojisinde ekonomik koşulları temel alarak sosyal yapıyı analiz etmektedir. İdeoloji diye adlandırılan bu olgu gerçeklikten kopmuş düşsel bir inşadan ibarettir. Bu makale çalışması ile; Marx'ın öncüsü olduğu ideolojik yapı ilkesinde, içerisinde komünist propaganda yapıldığı düşünülen Şirinler çizgi dizisi nitel araştırma yöntemlerinden olan görsel içerik yöntemiyle karakterler olay akışına göre incelenmiştir. Makalede yer alan içerik analizi çizgi dizinin aktardığı mesajların daha anlaşılır olmasını ve çizgi filmlerde ideolojik propagandalar yapıldığını göstermektedir. Çalışma sonucundan hareketle; Türkçe kaynakların yetersiz olduğu düşünülen Şirinler çizgi filmi seçilerek materyalist kuram ışığında incelemelerde bulunulmuştur. Analize konu olan Şirinler çizgi filmi karakterler ve olay örgüsü bir bütün olarak ele alındığında ideolojik mesajlar içeren bilinçli bir oluşumdur.

Anahtar Kelimeler: *Materyalist Kuram, Çizgi Filmler, Şirinler Dizisi, İdeoloji, Propaganda*

AN ANALYSIS OF THE SMURFS CARTOON IN TERMS OF IDEOLOGICAL ORIENTATIONS

ABSTRACT

Mass media are the content that allows propaganda to reach large masses. Cartoon series that attract the attention of children at an early age with their colorful and lively structures squeezed into a box are effective applications for cultural transfer. In these structures where children are the target, messages are tried to be conveyed to the mind through sub-messages instead of being given directly. Karl Marx's materialist theories essentially accept the nature of man and his place in society as the basis of Marxist ideology. In this context, Karl Marx analyzes the social structure by taking economic conditions as the basis in his ideology. This phenomenon called ideology is an imaginary construction disconnected from reality. With this article; In the ideological structure principle pioneered by Marx, the Smurfs cartoon series, in which communist propaganda is thought to be made, is examined according to the characters and the flow of events with the visual content method, which is one of the qualitative research methods. The content analysis in the article shows that the messages conveyed by the cartoon series are more understandable and that ideological propaganda is made in cartoons. Based on the results of the study; The Smurfs cartoon, which is thought to have insufficient Turkish resources, was selected and examined in the light of materialist theory. The Smurfs cartoon, which is the subject of the analysis, is a conscious formation containing ideological messages when the characters and the plot are considered as a whole.

Keywords: *Materialist Theory, Cartoons, Smurfs, Ideology, Propaganda*

GİRİŞ

Karl Marx adını Marksizm'e vermiş önemli bir devrimcidir. Bir düzenin temelini oluşturmaya hizmet eden kuramlar yaratmıştır. Marx, sosyoloji ve sosyal bilimlerin oluşmasındaki kritik isimlerden birisidir. Birçok konuya ışık tutmuş temelinde insanı ve insan doğasını inceleyen davası uğrunda kapitalizme karşı çıkan düşünceleriyle dönemin öne çıkan düşünürlerinden birisi olmuştur. Engels ile kaleme aldığı "*Komünist Manifestosu*" ve Marx'ın kendi eseri olan "*Das Kapital*" iz bırakan eserlerindedir. Bu eserler bilgi bakımından oldukça zengin ve detaylıca oluşturulmuştur. Marx, işçi sınıfının zafer elde etmesinin ancak kapitalist düzenin yıkımı ile gerçekleşebileceği görüşünü ileri sürmektedir. Aynı zamanda ekonomik, dini, sosyolojik ve ticari bilgilere kazandırdığı yeni anlamlar ile filozofların da düşünce atası olarak anılmaktadır.

Küreselleşmeye bağlı gelişen teknolojinin de etkisiyle görsel iletişim araçları ikna kabiliyeti yüksek ayrıca kalabalık kitleleri etkilemesinden ötürü de nefret ve sevgi söylemlerinin iletiminde önemli rol oynamaktadır. Mesaj aktarımı zamanın değişimi ve gelişimi ile yeni çağda daha farklı noktalara gelmiştir. Eskiden gizlenen daha ustaca iletilen mitler, şimdi daha açık seçik ve ahlaki sınırları aşan düzeyde işlenmektedir. Bu da doğruluğunu anlayamayan zihinler için sorgusuz bir itaat zemini oluşturmaktadır. Çizgi filmler sinema filmlerine nazaran mesajı daha basit, görseelliği daha kolay hazırlanmış, içerisinde mizah bulunan, hedef kitlesi çocuklar olan ürünlerdir. Çocuk, izlediği çizgi filme karşı tepki veren interaktif bir ilişki oluşturmaktadır. Etkilenme kapasiteleri yüksek olduğu için çizgi filmler aracılığıyla zihinlerini kontrol altına alma hedeflenmektedir. Bu bağlamda çizgi filmler propaganda malzemesi olmak için uygun araçlardır.

Bu makale çalışmasının amacı Şirinler çizgi filminin görsel unsur ve iletilerindeki ideolojik yönelimini belirlemektir. Bu bağlamda “Çizgi film Şirinler dizisinde olay örgüsü, iletiler ve görsel unsurlar incelendiğinde materyalist ideoloji propagandası yapılmakta mıdır?” sorusunun cevabı bu makale çalışması ile ortaya konulmuştur. Bu kapsamda bilimsel metodoloji olarak; nitel araştırma yöntemlerinden olan görsel içerik analizi yöntemi kullanılarak Şirinler çizgi filmi incelenmiştir. Araştırma kapsamında <https://www.youtube.com/@sirinler> kanalında bulunan Şirinler derlemeleri kategorisi altında bulunan toplam 23 bölüm izlenilerek analizleri değerlendirmeye alınmıştır. Bu makale ile çizgi filmlerde uygulanan görsel unsurların ideolojik yönelimlerle olan ilişkisinin, Şirinler çizgi filmi örneği ile, içeriğin görsel anlamda değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

KARL MARX VE MATERYALİST KURAMLAR

Karl Marx, Yahudi asıllı bir ailenin 7 çocuğundan birisidir. Bonn ve Berlin’de Hukuk ve Felsefe alanında eğitim alan Marx, sonrasında genç Hegelcilere katılmıştır. Marx, Komünistler Birliği’ne katılarak insanlığın kurtuluşunun tüm insanların yok edilmesinden geçtiğini savunmaktadır. Kapitalizm, insanlık dışı ve sömürücü bir sistem olarak eleştirilmektedir. Ve komünizm ekonomik ve sosyal refahı sağlayacak büyük bir devrim olacaktır. Marksist düşünce, insanın toplumdaki yeri ve doğası üzerine odaklanmaktadır. Temel olarak bireylerin toplumdaki yaşamlarını meşrulaştırma görevini üstlenen ideolojiler, genel bir terim olup toplumlarla var olan çok eski bir geçmişe dayanmaktadırlar. Stuart Hall’ a göre ideoloji, sistemli bir düşünce bütünüdür; Marx’a göre gerçeklikten kaçınan bireyin düşsel bir inşasıdır ve ideolojiler egemen sınıfın çıkarları doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu sebeple farklı sınıflara göre değişkenlik göstermektedirler. İdeoloji kelimesi sıklıkla kullanılsa da özünde, bilimsel olmayan ifadelerden oluşan bireylerin öznel düşüncelerinin ürünleridir (Meriç, 1970, s.119-142). Materyalizm kavramı ise her şeyin maddeden oluştuğunu ve soyut kavramları

kabul etmediğini vurgulamaktadır. Madde, materyalizme göre hareket edebilecek güce sahiptir ve bilimsel bir yaklaşımla açıklanabilir ve kanıtlanabilir niteliktedir. Karl Marx ve Friedrich Engels ise diyalektik materyalizm ve tarihsel materyalizm kavramlarını geliştirerek maddecilik düşüncesini yorumlamışlardır. Tarihsel materyalizm, komünizmin bilinçte kavranmasını sağlayan bir araç olarak görülmektedir. Marx'ın felsefesi, insanın düşüncesinin maddi dünyanın yansıması olduğunu vurgulamaktadır. Materyalist dünya görüşü, doğanın olduğu gibi kavranması gerektiğini savunurken, idealizm kavramının tam zıddı olduğu ifade edilmektedir. Marx, imtiyazların bilimi dışlama çabasını reddederken, insanın ve toplumun gelişiminde maddenin önemine vurgu yapmaktadır. Marx'ın diyalektik yöntemi, Hegelci yöntemden farklı bir şekilde materyalizmin insan aklındaki yansımaları olarak tanımlanmaktadır (Stalin, 1978, s.651-684). Komünizm kelimesi Latince kökenli olup 'ortak' anlamına gelmektedir. Sosyalizm ile benzer özellikler taşısa da aslında farklı ideolojilere sahiptir. Komünizm, modern sosyalizmin bir türü olarak ortaya çıkmış ve işçilerin devrimsel bir güç olması gerektiğini savunmuştur. Bu ideoloji, üretim ve tüketimin toplum tarafından sahiplenilmesini öngörmektedir. Kapitalizmin işçileri memnuniyetsizliğe sürüklemesi, komünizmin doğuşunu sağlamıştır. Karl Marx'ın ortaya attığı fikirlerle sınıflar arasındaki eşitsizliği ve düzeni ortadan kaldırmayı hedefleyen komünizm, devletsiz ve sınıfsız bir toplumun kurulmasını amaçlamaktadır. Devletin olmadığı, para kavramının olmadığı bir düzen, eşitlik temelinde işler ve ürünler arasında adil bir paylaşım sağlayacaktır (Bauman, 2022, s.47). Komünizm, kapitalizmi devirerek özgür bir toplumun oluşmasını hedefler ve proletaryanın diktatörlüğü ile bu geçişi gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Kültürel devrim ve ekonomik refahı sağlamayı amaçlayan komünizmin, evrensel bir propaganda ile desteklenerek yayılması hedeflenir. Sosyalist düşünürler Karl Marx ve Friedrich Engels, sosyalizmi kapitalizmin yerine koyarak bazı temel ihtiyaçları karşılamayı amaçlamışlardır. Sosyalizm, üretim mekanizması üzerinde işçiler arasında iş bölümü yaparak el birliğiyle üretimi sağlamaktadır. Kapitalizmde ise kâr yalnızca sermayedarın cebinde kalmaktadır. Sosyalizm, üretilen ürünlerin topluma ait olmasını savunur ve büyük ölçekli ürünlerin topluma mal olmasını hedefler. Burjuva düzenini eleştiren sosyalizm, sınıfsız bir topluma geçiş aşaması olarak görülür. Ancak Engels'e göre devletin yok olması ve sınıfların yok edilmesi idealine henüz ulaşılamaştır. Sosyalizm hem sınıfları hem de devleti yok ederken, komünizme geçiş aşaması olarak kabul edilmektedir (Marx ve Engels, 2008, s.63-64). Kapitalizm, bireylerin kendi çıkarları doğrultusunda mülkiyete sahip olduğu ve bu mülkiyetleri kontrol altında tuttuğu, serbest arz talep oluşumunu sağlayan ekonomik bir sistemdir. Kapitalizmin temelinde tam rekabet yatar ancak bu rekabet sadece gücü elinde bulunduranlar içindir. Kapitalizmin en büyük eleştirisi, toplumsal ve ekonomik eşitsizliği artırmasıdır. Kapitalistler, sistemin toplumu idame ettirmede önemli bir faktör olduğunu savunmaktadır ancak bu sistemin sürdürülemez oldu-

ğu da eleştirilmektedir. Bu durum, proletaryanın emeğini satması ve sermayenin yücelmesi arasında bir döngü oluşturmaktadır (Lenin, 2019, s.43-54).

Marx materyalist bir bakış açısına sahiptir. Din olgusu kavramsal olarak bir zayıflık göstergesidir ve dinin insanları avutarak gerçekleri görmelerini engellediğini savunmaktadır. Din bir imge olarak görülmekte ve gerçeklikten uzak bir kavramdır. Marx, dinin varlık ve güç iddialarının kurgudan ibaret olduğunu savunur ve insanların özgürlüğünü elde etmeleri için din inancını terk etmeleri gerektiğini düşünmektedir. Din, toplumun afyonu olarak nitelendirilir ve insanların bilinçlerini uyuşturarak gerçeklerden uzaklaşmalarını sağlamaktadır. Marx'ın din eleştirisi içinde radikal bir tutum olmamakla birlikte, dinin insanları sığınak olarak kullanması ve gerçeklikten uzaklaştırması üzerinde durulur. Bu sebeple Marx tarafından maddeci bir ideolojinin benimsendiği ve görüşlerinin temelini akla bilime dayalı dayanaklara tutularak oluşturduğu gözlemlenmektedir (Marx, 2021, s.268- 271).

BİR PROPAGANDA MALZEMESİ OLARAK ÇİZGİ FİLMLER VE ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Çizgi film kelimesinin kökenine baktığımızda canlandırma kelimesinden türetilmiştir. Durağan görsellerin hareketlenmesi ile oluşturulan hareketli resimlerdir. Çizgi filmler animasyonun alt başlığı olarak da ifade edilebilir. Teknoloji ile çeşitli dönüşümler geçirmiştir. Animasyonların ilk örnekleri hareket algısı verdikleri oyuncaklar ile oluşturulmuştur. Sonrasındaki örneklerde ise kare kare çizilen görsellerin arka arkaya getirilmesiyle hareket elde edildiği görülmektedir. Bu da zoetrope denilen alet ile sağlanır. Seyirci bu tekerleğin içindeki görsellerin dönüşünü izlemektedir (Şenler, 2005, s.99-114).

Günümüz medyası, teknolojinin gelişmesiyle birlikte ideolojileri görsel olarak işleyerek kolayca zihinlere yerleştirebilme yeteneğine sahiptir. Kitle iletişim araçları etkili bir şekilde kullanılarak büyük kitlelere ulaşabilirler. Bu kitle iletişim araçları, çeşitli kültürel etkileri ve tüketim alışkanlıklarını şekillendirme gücüne sahiptirler. Bu gelişmeleri mümkün kılan teknolojidir. Büyük bir buluş olan televizyonlar her ne kadar hayranlık uyandırsalar da günümüze kadar ki dönüşümü ile aslında tehdit unsuru taşıyan araçlar niteliğindedir. Günümüz şartları ele alındığında çocukların ekran ile ilişkileri çok erken yaşlarda başlamaktadır. Bu onların aktif medyadaki rolünün ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Renkler, sesler ve görseller, algıyı etkileme konusunda önemli bir role sahiptir. Çocukların dikkatlerini çekmek ve içeriğe bağlılıklarını artırmak için özel olarak hazırlanan çizgi filmler, izleyicilerin zihninde kalıcı izler bırakabilirler. Bilişsel anlamda yeterliliğe erişene değin, çocuklar, izledikleri içeriklerin gerçek mi kurgu mu olduğunu ayırt edemedikleri için izlenen örgüde kendilerine bir model seçip buna göre hareket edebilmektedirler (Güzel, Soya, Şemin ve Şahin, 2019, s.57-

104). Aynı zamanda gelişim evreleri tamamlanmadığı için zihinlerinde bulanıklık yaratacak alt mesajlar ile karmaşa yaşayabilmektedirler. Burada salgılanan mesajlar algının daha geniş kesimlere iletilmesi ve sistem devamlılığı için gerekli motivasyonu sağlamak içindir (Çakıral, 2016, s.35-40).

Algıyı kontrol etme ve yönlendirme çabaları tarih boyunca önemli bir hedeftir. İnandırmanın temeli ikna etmekten geçer. Propagandaların temeli de iknadır. Arz ve talep ortamı oluşturulduğu takdirde mesaj alıcıya alıcının isteğiyle iletilebilecek ve bu şekilde değişime karşı direnç kırılacaktır. İknanın iki yüzü vardır. Açık yüzü herkesin görebildikleridir. Kapalı yüzü ise subliminal mesajlardır ve bu yüzü göze değil zihne hitap etmektedir (Darıcı, 2020, s.24-26). Bu sebeple bu mesajları zihin sessizce işleyecektir. Çocuklar için iletişimde semboller önem arz etmektedir. Çocuklar konuşmayı öğrenmeden önce jestler ve mimiklerle iletişim kurmaya çalışırlar. Çizgi filmler çocuklara bu sembollerle iletişim kurma imkânı sunmaktadır. Seslerdeki ritmik denge, görsellerin canlı ve değişken olması çocuğun ürüne karşı cazibesini artırır. Çizgi filmlerde dikkat çeken bir diğer husus da gerçekte örtüşmeyen senaryoların görselleştirilmiş olmasıdır. Genellikle çizgi filmlerde insanlar yerine hayvanlar, çiçekler veya fantastik yaratıklar kullanılarak mesajlar alıcıya iletilmektedir. Karakterlerin görsel olarak ifade ettikleri tek başına ele alınmaz, aynı zamanda karakterlerin kişilik özellikleri ve toplumdaki yeri de göz önüne alınmaktadır. İmgeler görsel iletişimde önemli bir rol oynamakta ve çizgi filmlerde de sıklıkla kullanılmaktadır. İmgelerin zihinde var olan soyut düşüncelerin somut bir şekilde ifade edilmesine yardımcı olması ve görsellerin incelenmesiyle zihinsel bir okuma sürecini başlatması hedeflenmektedir. Görsel algılamaların zihne kodlanması sürecinde imgelerin önemli bir rol oynadığı ve bu imgelerin tüketim ve davranışları etkilediği görülmektedir (Albayrak ve Altay, 2020, s.133-163). Bilinçaltı mesajlar bireyler üzerinde etkilidir. Beyin, fiziksel ve zihinsel işlevlerle çalışmakta ve karmaşık bilgileri depolamaktadır. Bilgiler kategorize edilir ve zamanla açığa çıkabilirler. Beyin, dil aracılığıyla gelen bilgileri işleyerek kavramları anlamak için çaba sarf etmektedir. Subliminal mesajlar, beyinde nöral aktiviteleri artırabilir ve farklı beyin bölgelerinde etkili olabilmektedirler. Beyin, eski, orta ve yeni kısımlardan oluşmaktadır. Duyularımızı kontrol eden eski beyin aynı zamanda karar verme mekanizmasıdır. Duyulmayan bu alt mesajlar, beyinin alt kısımlarında işleme tabi tutulur ve karar verme sürecinde etkili olurlar. Subliminal mesajlar, alıcılarda ilgi uyandırmak için kaygı, güven, dostluk, gülmece ve hüznün gibi öğeleri kullanarak etkili bir iletişim sağlamaya çalışmaktadır. Beyin, semboller aracılığıyla mesajları işleyebilir ve doğru sekansla iletilen mesajlar, beyinin faaliyetlerini artırabilir ve alıcılar üzerinde etkili olabilmektedir (Yeşilot ve Dal, 2018, s.37-45).

ŞİRİNLER ÇİZGİ FİLMİNİN GÖRSEL İÇERİK ANALİZİ

Pierre Culliford, 1928 yılında burjuva bir ailede Brüksel’de doğdu. Babası İngi-

liz, annesi ise Belçikalıydı. Çocukluğunda takma adı olan Pierrot'u kullanmaktaydı. İngiliz kuzeni bu ismi söylemekte zorlanarak ona Peyo ismini takmıştır. Ve bu isim daha sonraları kitlelerce bilinen adı haline gelmiştir (Miller, 2023). Sanat eğitimini Académie Royale des Beaux-Arts okulunda alan Pierre, çizgi romanlara yönelerek Le Soir ve La Dernière Heure gazetelerinde çizimler yapmaya başlamıştır. Pierre çizmesine dair şöyle söylemektedir:

“Çocukken resim yapmayı çok severdim... Ama aslında bütün çocuklar resim yapar; bazıları yetişkin, ciddi insanlar olmaya karar verirken bazıları da büyümeyi reddederek çizgi romanlarla kalmaya karar verir” (IMPS, 2019).

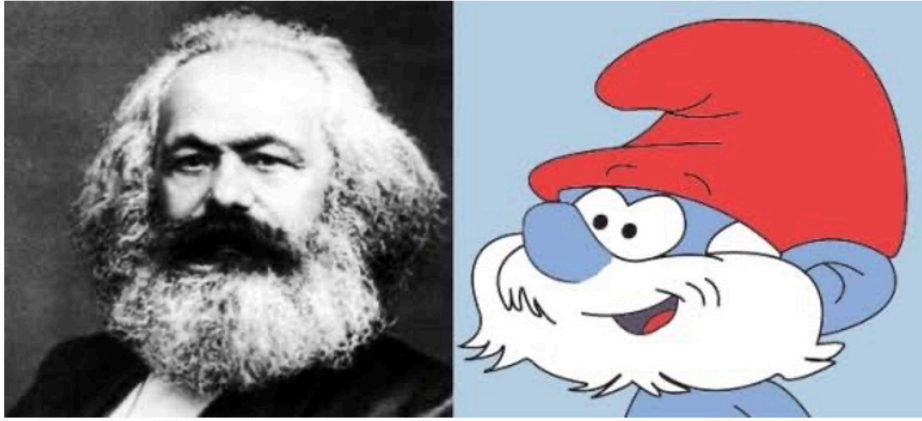
Şirinler ilk olarak 23 Ekim 1958 yılında La Flûte à six trous (Altı Delikli Flüt) adlı dokuzuncu macerası olan Johan et Pirlouit de ortaya çıkmıştır. Daha sonrasında La Flûte à six Schtroumpfs (Şirinler ve Sihirli Flüt) şeklinde adlandırılmıştır. Peyo'nun natüralist ve mükemmeliyetçi yapısı, yarattığı karakterlerdeki basitliği ve anlaşılabilirliği çocuklara hitabetini artırmaktadır. Tercümesi yapılmadan önce Şirinler özgün halinde Fransızca kaleme alınmaktaydı. Orijinal ismi Schtroumpf kelimesi Fransızca bir kelime değildir. İsmi bulunuşu Andre Franquin ve Peyo arasında geçen bir şakadan doğmuştur. İkili birlikte yemek yerken Pierre Fransızca konuşmayı unutarak tuzu istemek için schtroumpf'u uzatmasını ister. Franquin ise buna yanıt olarak şöyle söyler: *“İşte schtroumpf ve schtroumpf'lamayı bitirdiğinde, schtroumpf'ı geri al.”* (Miller, 2023). Günün devamında ikili arasında hiç var olmayan uydurma bir schtroumpf dili hâkim olur. Ve böylece Frig başlıkları takan 3 elma büyüklüğünde küçük mavi ırk ortaya çıkmıştır. Peyo; Şirinler'i üretirken basite indirgenmiş anlaşılır karakterler olmasına özen göstermiştir. Mesajı alıcıya net bir dille verebilmesi çizgi dizinin başarıyı yakalayabilmesi için önemli bir unsurdur. Bu küçük yaratıkların ikonik maviyi elde etmesi Nine Culliford tarafından sağlanmıştır. Bu bağlamda Nine Culliford Şirinler çizgi filminin renkli dünyasını oluşturan isimdir. Şirinler'in mavi olmalarının sebebi şöyle aktarılır: çimleri yeşile boyadıktan sonra Şirinler'i sarı yapmak onları hastalıklı gösterecekti. Yeşilin kontrastı olarak kırmızı ile tamamlamak ise onların deli olduğu algısını verecekti. Bu sebeple Nine Culliford Şirinler'in mavi renkte olmasında karar kılmıştır (Miller, 2023). Böylelikle mavi formları Şirinler'in birer arketipler olmasını sağlamıştır. Peyo'nun yarattığı bu Şirin dünyası, komünist ve sosyalist bir ideolojiyi yansıtmaktadır. Şirin Baba liderliğindeki ütopyik köy, toplumun kolektif bir şekilde yaşam sürdürdüğü bir ortamı tasvir etmektedir.

Çocuk, her alanda politik bir malzeme olarak görülebilmektedir. Burada özne olarak değil kavram olarak ‘çocukluk çağı’ ele alınabilir (Göz, 2020). Bu sebeple çizgi filmler de birer propaganda malzemeleridir. Buradaki propagandalar bilinçaltı yöneticiliğiyle devreye girmektedirler. Peyo, yarattığı Şirinler çizgi filminde etki mekanizması geniş bir propaganda temeli oluşturmuştur. Şirinler'in bir pro-

paganda aracı olarak kullanıldığı ve komünist ideallerin yansıtıldığı gözlemlenmektedir. Gargamel karakteri kapitalisti, Şirin Baba ise komünist lideri simgelemektedir (Görsel 1). Şirinler Köyü, Marksist bir ütopyayı yansıtarak toplumun idealize edilmiş bir yaşam biçimini göstermektedir. Gargamel'in kötü niyeti ve Şirinler'in iyilikleri arasındaki mücadele, komünizm ile kapitalizm arasındaki sürtüşmeyi temsil etmektedir. Şirinler'in yaşam biçimi, kolektif bir araziye dayalı komünist bir toplum yapısını yansıtmaktadır. Köydeki karar mekanizması ve yaşam biçimi, komünizmin temel prensiplerine uygun olarak işlenmektedir. Şirinler Köyü, mükemmel ve huzurlu bir diyar olarak tasvir edilmektedir. Şirinler komün olarak ütöpik bir yaşam sürerler (Görsel 2). Komün sistemde yaşam ortaklaşa ve paylaşılarak idame ettirilir. Kural yoktur. Herkes istediği gibi üretir ve hür iradeye dayalı otonom bir yaşam söz konusudur (Terzi, 2021, s.226-247). Karakterlerin isimleri, yaşam biçimleri ve ideolojik alt metinleri, toplumsal sorunları ve ideolojik mücadeleleri yansıtmaktadır. Marx'ın felsefesi; hiyerarşik düzenin son bulup eşit ve özgürlükçü bir yaşam düzeninin kurularak işçi sınıfının burjuvazinin diktesinden sıyrılıp sınıfsız bir toplumda yaşam sürülmesinden yanadır. Şirinler, çocuklara hitap eden basit ve anlaşılır bir içeriğe sahip olmasının yanı sıra derinlikli bir ideolojik alt metin olarak Marx'ın felsefesini barındırmaktadır.

Görsel 1

Şirin Baba ve Karl Marx Benzerliği

(Kaynak: Çelik, 2023)

Görsel 2*Şirinler Köyü Komün Yaşam Biçimi*

(Kaynak: Abbott, 2023)

Şirinler ormanın derinliklerinde kimsenin göremeyeceği içerisinde peri masalı gibi olduğu bir köyde yaşamaktadır. Şirinler'in içinde kötülük barınmaz ve hep mutlu yaşarlar. Kıskançlık, kin, haset ve zarar verme gibi dürtüler onlarda yoktur. Oluşan herhangi bir bilmezlikte bilgi bakımından üstün Şirin Baba'ya gidilir ve o, durumu çözüme kavuşturur. Eşitliğin hâkim olduğu köyde işçi ve işveren kavramları da yoktur. Herkes üstüne düşeni istediği gibi yapar ve emek karşılığında kazanılan para da yoktur (Kamacıoğlu, 2017, s.1-18). Evlerin kapısı daima açıktır. Bunun sebebi ise mülkiyetin ortak, kişilere ait olmamasındandır. Yerleşim geleneksel düzeyde yapılmış sanayi tipi bir kent algısından uzaktır. Daha çok doğa odaklı materyallerle inşa edilen yapılar söz konusudur (Ören, 2021, s.271-300). Kısa kuyukları olan bu mavi yaratıklar beyaz pantolonları ve Frig beyaz şapkaları ile kendilerini çevreleyen Orta Çağ dünyasından farklı, kendilerine ait bir dünyaları ve kültürleri ile özgür proletaryanın simgeleridir. Roller, bireyin sosyal statüsü ve kişisel yetisine göre sınıflandırılmaktadır. Karakteristik özelliklerini ifade etmek için de karakterler kendilerine has isimler ile eşleştirilmiştir. Pozisyonların ana fikri “*en iyi yaptığın şeye bağlı kal*” olarak gösterilmektedir. Ancak mevkisel pozisyonların isimlerinin dışında mizaçlarına göre sınıflandırılmış olması toplumun psikolojisine sağladığı katkı için de önemlidir. Bir şair duygularını bir ressamdan farklı olarak kâğıda sözler ile ifade etmektedir. Her Şirin tek bir kimliğe sahiptir. Burada kişilere sunulan tek gerçeklik işinin en iyisi olmasını sağlamaktır (Silver, 2011). Köyde tek dişinin bulunması ve çoğunlukla erkek baskınlığının olduğu görülmektedir. Bu dönemin Katolik kiliselerinin kadın

erkek eşitsizliğine karşı bir vurgusudur (Ören, 2021, s.271-300). Köyde tek kadın vardır: Şirine. Tek sarışın kadın olarak, Aryan kadınlarına mizojinik bir yaklaşımın simgesidir. Şirine, Gargamel tarafından yaratılarak Şirinler köyüne casusluk yapması ve Şirinler'in kalplerine hitap edebilmek için, güzel ama kötü bir Şirin olması amacıyla yaratılmıştır. Gargamel, Şirine'yi yarattığında şu an olduğu formundan daha farklı bir halde; büyük burnu, bakımsız kıyafetleri ve kaba saç kesimiyle kötü görünmekte ve diğerleri tarafından aşağılanmaktaydı (Görsel 3). Şirine'nin dikkat çekici bir forma kavuşması Şirin Baba'nın yeni yaratımından ve O'nu Şirin formuna çevirmesinden sonra gerçekleşmiştir. Bu bozma büyüsünden sonra sarı saçları ve kızlara özgü elbise giydiği görünmektedir. Şirine gerçek bir Şirin olmayı talep eder. Fakat bu kabul görmez. Çünkü saf kan değildir. Saf kan doğuştan gelinmişliği ifade etmektedir. Bu noktada Şirinler kendi toplumları dışından birisinin toplumlarına dahil olma fikrini kabul etmekte zorlanırlar.

Görsel 3

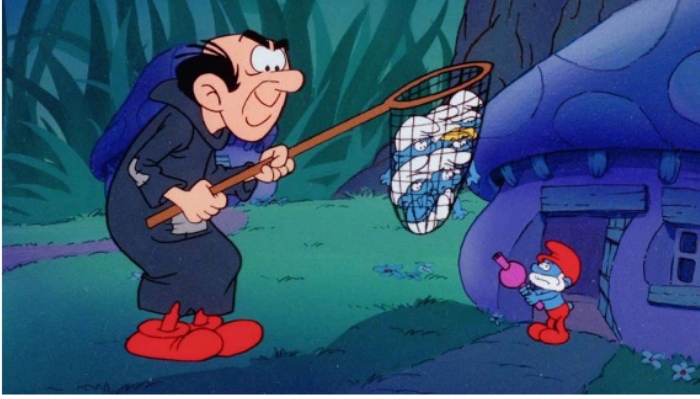
Şirine'nin Eski ve Yeni Hali

(Kaynak: Göktaş, 2023)

Gargamel açgözlü tutumuyla kapitalizmin bir simgesidir. Yaşlı ve keldir (Görsel 4). Cimri bir kişiliği ve kötücül büyü güçlerine sahiptir. Güç arzusunun temelinde sonsuz yaşamın temelini oluşturan Panacea'yı elde etme motivasyonu saklıdır. Gargamel'in Şirinleri yakalayıp altına çevirme arzusu ABD'yi ayakta tutan altın ve elmasların bir Yahudi sermayesi olmasındandır. Bu sebeple Azman'ın bir Yahudi sembolü olduğu ve beraber sembolize edilmiş bu iki karakterin ABD ve İsrail tasviri olduğu görülmektedir (Yehuda, 2011). Şirinler köyünde dini bir simge veyahut dindar bir şirin olmaması ise komünizmin getirisi ateizliğin ifade biçimidir. Din bir azgınlıktır ve doyumsuz kapitalist düzeni simgelemektedir.

Görsel 4
Gargamel

(Kaynak: Tower, 1982)

Gargamel'in Azrael adındaki kedisi Azman da güçten beslenmektedir (Görsel 5). Gargamel ile tanışıklıkları çok eskiye dayanmakta ve Azman Gargamel'in tek dostu olarak gösterilmektedir. Azman kedi formunda olmasından ötürü Şirinler için daha işlevsel bir tehdit niteliği taşımaktadır.

Görsel 5
Azman

(Kaynak: Permenter, 2023)

KARAKTER ANALİZİ

Şirin Baba ve 99 Şirin, birbirinden farklı isimlere sahiptir. Bunlardan bir kısmı ana karakterler oldukları için ideolojik dayanaklarının yanı sıra alt mesajlarla çevrili olmasıyla birer simge niteliğindedir.

ŞİRİN BABA: Şirinler köyünün en yaşlı ve bilge kişisidir. Diğerlerinden ayırt edici olarak simgelenmiştir. Kırmızı kıyafetleri ve sakalları ile Karl Marx benzetmesi yapılmaktadır. Hem lider hem de rehber olarak Şirinler için önderdir.

ŞİRİNE: Feminizmi simgelemekte ve Aryan ırkının da bir göstergesidir. Erkeklerin içerisinde tek başına yaşam sürmeye çalışır. Aynı zamanda Gargamel'e rağmen bir Şirin olmaya karar vermiştir.

OBUR ŞİRİN: Keyfine düşkün sürekli yeme dürtüsü olan ve yemeklere karşı açgözlü bir tutum sergileyen karakterdir. Yemek onun için bir zaaftır.

GÜÇLÜ ŞİRİN: Maskülenliği ile maçoluğu simgelemektedir. Erkeksi güçleri ile güçsüzün yanında olur ve yardımına koşar. Güçleri ile ataerkilliğin bir simgesidir.

SÜSLÜ ŞİRİN: Metropoliten yaşamı simgeler. Elinde aynası ile tek düşündüğü güzelliğidir.

GÖZLÜKLÜ ŞİRİN: Lev Troçki benzetmesidir. Köyün en zekisidir. Bu sebeple Şirin Baba'nın yokluğunda liderlik ona geçmektedir. Ancak işler yolunda gitmediğinde nasıl düzeltereğini bilememektedir.

USTA ŞİRİN: Kulağının arkasında kalemiyle köydeki icatların yapımcısı ve düşünürüdür. Köyde ihtiyaç olan veyahut olabilecek her türlü üretim aracını tasarlayabilmektedir.

SOMURTKAN ŞİRİN: Sürekli somurtur. Bir türlü mutlu olmaz ve her şeyden nefret eder. Bu görüntüsünün altında bilge bir karakterdir. Entelektüel eleştirmenliğe sahip köyün filozofu olduğu söylenilebilir.

RESSAM ŞİRİN: Çizdiği resimlerde kullandığı renklerle komünizm betimlemesi yapmaktadır. Dramatik bir karaktere sahiptir.

TEMBEL ŞİRİN: Tembellik Hakkı felsefesinin yaratıcısı ve Karl Marx'ın damadı Paul Lafargue'nin simgesidir.

SAKAR ŞİRİN: Sürekli bir şeyleri kırıp bozduğu ve takılıp düştüğü görülmektedir. Sakar Şirin'in köydeki varlığı ile kişilerin minik hatalar yapmasının sonucunda karşı tarafa daha sempatik gelebileceği öngörüsü olarak adlandırılan bizden biri anlamına gelen '*Pratfall Etkisi*' işlenmektedir.

ŞAKACI ŞİRİN: Mizahın baskı üzerindeki meydan okuma gücünü simgelemektedir.

GARGAMEL: Kapitalist düzenin bir simgesidir. Aynı zamanda kılık kıyafetiyle dini de tasvir etmektedir.

AZMAN: Bir Yahudi sembolüdür. Güçten beslenir. Gargamel'in yanında her zaman ikinci planda kalır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Küreselleşme ve teknolojinin gelişmesiyle birlikte görsel iletişim araçları, toplumlar üzerinde büyük etkiye sahip hale gelmiştir. İnsanlar arasındaki iletişim ihtiyacı, görsel iletişim araçlarıyla karşılanmakta, çizgi filmler gibi popüler uygulamalar ise çocuklara yönelik propaganda amaçlarına hizmet etmektedir. Bu durum ise çocukları savunmasız hale getirmektedir. Araştırma, çizgi film yapımlarında kullanılan ideolojik propagandaların nasıl yapıldığını ifade edebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan görsel içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma evreninden Şirinler çizgi filmi seçilerek araştırma Şirinler üzerinden yürütülmüştür.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma nitel bir araştırmadır. Araştırma evreni çizgi film yapımlarında ideolojik yönelimlerdir. Evren içerisinden seçilen örneklem ise Şirinler çizgi filmi örneğidir. Araştırmada bulgular görsel içerik analizi kullanılarak ortaya konulmuştur. Nitel araştırmalarda alt mesajların ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. İçerik analizleri görünenlere değil görünmeyenlere odaklanarak oluşturulmaktadır (Metin ve Şükriye, 2022, s.273-294). Çizgi film; ana tema, karakterler ve simgeledikleri mana, genel konu bütünüyle ele alınarak materyalist kuramlar ışığında görsel içerik analizi yöntemiyle ele alınarak içerik ve görsel mesajlar incelenmiştir. Araştırmada verileri destekleyici unsur oluşturması sebebiyle çizgi filmde elde edilen görseller eklenerek konuların pekiştirilmesi hedeflenmiştir. Görsel içerik analizi, iletişimin özünde yer alan görsel materyalin taşıdığı anlam yükünü inceleyen ve manalarını ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırma metodudur (Bock, Isermann, Knieper, 2011, s.265-282). Çizgi filmlerin izleyici nezdinde görsel ve fonetik değerler ile bir bütün olarak iletişim döngüsünü oluşturması sebebiyle görsel içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem ile sözel, yazılı ve diğer öğelerin nesnel ve planlı incelenmesine olanak tanımaktadır. Bu sayede elde edilen veriler özetlenerek sunulabilecektir. Görsel iletişim materyalleri çocuklara yönelik çizgi filmler gibi araçlarla propaganda yapılmasına olanak sağlamaktadır ve çocuklar bu propaganda etkilerine daha açık hale gelmektedir. Görsel içerik analizi metoduyla bu etkiler görsel verilerle desteklenmektedir.

VERİLERİN TOPLANMASI VE ANALİZİ

Araştırmada örneklem olarak seçilen Şirinler, <https://www.youtube.com/@sirinler> kanalında bulunan Şirinler derlemeleri kategorisi altında bulunan toplam 23 bölüm izlenilerek araştırılmış ve buna göre görsel içerik analizleri elde edilmiştir. Propaganda, çizgi film, subliminal mesajlar ve çocuğun medya ile ilişkisi hakkında detaylı araştırmalar yapılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda çizgi film yapımlarının izlendiği kadar masumane olmadığı tespit edilerek popüler çizgi film Şirinler'in aslında belli ideolojilerin savunma mekanizmasına hizmet ettiği görülmüştür. Materyalist kuramlar ışığında Şirinler çizgi filmi incelendiğinde görsellerin teorik bilgilerle eşleştiği gözlemlenmiştir.

Araştırmada söz konusu kavramlar önceden belirlenmiş ve bu manalar doğrultusunda kavramsal çerçevede belirlenen sorular ışığında detaylandırılmıştır. Şirinler çizgi filmi ise görsel içerik analizi biçimi altında değerlendirmeye alınarak kavramlar ile subliminal mesajların örtüşüp örtüşmediği işlenmiş ve analiz edilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmada elde edilen bulgular nezdinde Belçikalı Pierre Culliford'un yarattığı Şirinler çizgi filminin komünist propaganda amacı taşıdığı ve karakterlerin çeşitli ideolojik temsiller içerdiği görülmektedir. Olay şeması, karakterler ve arka plan tasarımlarında alt mesaj olarak sunulan görsel iletilere ulaşılmıştır. Bu iletilerin özellikleri: Karl Marx ideolojisi, komün yaşama özendirme, komünist yaşam ve tiplerdeki fiziksel benzerlikler olarak gösterilebilmektedir. Şirinler'in toplumun bireyden önce geldiği bir kolektif yaşam biçimini simgelediği ve karakterlerin farklı ideolojileri temsil ettikleri görülmektedir. Özellikle Şirin Baba'nın otoriter yapısı, Gargamel'in kapitalizmi simgelemesi ve Şirinler'in kolektif yaşam tarzıyla komünizmi yansıttığı görülmektedir.

Çizgi filmde yer alan karakterlerin temsil ettikleri görüşlerle örtüştüğü ve çocuklar üzerinde propagandist etki yaratmayı amaçladığı gözlemlenmektedir. Adaletsiz, kötü bir dünyada insanların ahlaki yozlaşmaya uğrayarak kin, haset ve birbirini alaşağı etme arzusu güderken; ortaklaşa yaşamda barışın temelinde olduğu yardımlaşarak yaşamının huzur verdiği ve insanların iyilik ve kötülüğü sonradan edindikleri ifade edilmektedir. Özellikle karakterlerin fiziksel özellikleri, isimleri ve davranışlarıyla farklı ideolojilerin sembolize edilmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu şekilde Şirinler'in, komünist bir toplumun temsili olarak kullanıldığı ve çocuklara farklı ideolojilerin propagandasını yaptığı sonucuna varılmıştır. Pierre Culliford'un Şirinler ile kendi sosyalist ideolojisini aktarmayı hedeflediği ve çizgi filmin olay örgüsünde dönemin siyasi karmaşalarıyla bağlantılı olduğu gözlemlenmektedir. Yapılan araştırmalar neticesinde Şirinler çizgi filminde komünizme hizmet eden ideolojik görüşlerin, karakterler ve senaryo üzerinden

yapılmak suretiyle bir propaganda malzemesi olduğu anlaşılmaktadır. Peyo'nun Şirinler'de oluşturduğu algının bilinçli olduğunu, Belçika çizgi roman merkezinde sergilenmekte olan şu ifadesi ile pekiştirilebilmektedir:

“Bazen yetişkinlerin dünyasının bir karikatürüdür. Şirinler'de toplumumuzun birçok kusurunu bulacaksınız.” (Poel, 2016).

SONUÇ

Çalışma kapsamında çizgi film örneği olarak Şirinler, sunuluş formuyla hizmet ettiği ideolojiye göre incelenmiştir. Çocuklara hizmet eden ve onların dünyasında sıkça rastladığımız Şirinler aracılığıyla küresel mesajların sunuluş biçimine dair anekdotlara ulaşılmıştır. Hitap ettiği hedef kitlesi ve yapımının benimsediği görüşün dışavurumundan ve bunlara ek bu düşüncelerin ortaya çıkışını sağlayan kişi ve olaylara kadar uzanan propaganda temelleri ve alt mesajları ayrıca incelenmiştir. Çizgi film yapımları esasında çocuklar için hazırlanmış ve içerisine eklenmiş uyarıcılar da onların zihin kontrollerini direkt olarak ele almak içindir. Sempatik karakterler ile karşı tarafta merak uyandırarak algıda seçicilik hedeflenir. İncelenen çizgi filmde sömürünün kazanmasının çok da mümkün olmadığı üzerinde durulmuş ve sömürü yapan karakterlerin hep kaybettiği üzerinde durulmuştur. Çizgi diziler genel hatlarıyla ideolojik propaganda malzemeleridir. Şirinler çizgi filmi de komünist bir propagandanın ürünüdür. Gözlemlenen görseller ışığında anlaşılmaktadır ki oluşturulan olay örgüsü ve karakterler Marksist kurama hizmet etmektedir. Karakterlere yüklenmiş manalar ise ayrıca ifade edilmiştir. Basite indirgenmiş bir şemada görüş aktarımı yapılmaktadır. Sempatiklik ikna olmuşluğun bir gösterge biçimidir. Teknolojinin gelişmesi ile orijinal formundan günün şartlarına göre güncellenmiş olsa da eski formuyla Şirinler çizgi filmi halen popülerliğini sürdürmektedir. Kitlelerce takip edilen ve edilmeye devam eden bir protesto materyali olduğu söylenebilmektedir. Bu da kitle iletişim araçlarının insanların düşüncelerini etkileme ve değiştirme gücünü vurgulamaktadır. Çocukların çizgi filmler aracılığıyla öğrendiklerini taklit edebildikleri, bu nedenle çizgi filmlerin içeriklerinin dikkatle seçilmesi gerektiği aşikardır.

Sonuç olarak, çocukların medyadaki rolü yetişkinlerden daha aktiftir. Bu yeterli gücün oluşması çocuklar üzerinden görsel ve işitsel aktarımla motive edici bir popülerite sağlamaktadır. Şirinler çizgi filmi de göstermektedir ki; bir yapım üzerinden seneler de geçse, izlenilirliğini devam ettirip, kitlelere hitap edebilmektedir. Bu çalışmayla; çizgi filmlerin ideolojik yönelimlerle bir olaya dikkat çekmek suretiyle, popüler kültüründe etkisiyle, teknolojik altyapının getirilerini de kullanarak bir propaganda malzemesi olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. Şirinler çizgi filmi senaryo ve karakter şemasıyla komünist propagandaya bir örnek teşkil etmektedir. Bu sebeple yetkili kişilerin bu çizgi filmlerin pazara sunulmadan denetlenmesine ilişkin üzerlerine sorumluluklar düşmektedir. Popüler kültürün

getirisiyle içeriklerin filtrelenmeden direkt olarak sunulmaması ve neye hizmet ettiği gözlemlenmelidir. Bu tip yayınların ebeveynlerce seçilerek çocukların kullanımına sunulması önem teşkil eden bir başka unsurdur. Ayırt edebilme erişkinliğine ulaşmaları için çocuklara medyanın gücü tanıtılmalı ve doğru kullanımı hususunda eğitimler verilmesi gerekmektedir. Ek olarak: çizgi filmlerin toplumu etkileme gücünün önemli olduğu ve ideolojik mesajların aktarımında önemli bir araç olduğu görülmektedir. Şirinler hikayesi çocuklara sosyalist yaşam biçiminin ve buna bağlı kavramların masalsi yapısını aşılarda, sosyal düzeni desteklemektedir. Çizgi filmin geneline bakıldığında pedagojik hassasiyetin eksik olduğu gözlemlenmektedir. Karakterler çoğu bölümde agresif tavırlarla kodlanmıştır. İyilik kavramı farklı bir terminoloji olarak ele alınır ve böylelikle izleyiciye ütopyanın girişi için bilinçsizce iyi olma baskısı yapılmaktadır. Aile ve doğum kavramları işlenmez, ancak kişiler arasındaki eşitlik vurgulanmaktadır. Bu çerçevede ele alındığında Şirinler çizgi filminin medyanın gücüyle aktivizmini gelecek nesillere aktarmaya devam edeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abbott, D. (2023). *The inside story of the little blue tribe that conquered the world* <https://www.brusselstimes.com/499686/empire-of-the-smurfs> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).
- Albayrak, A., & Altay, A. (2020). Görsel sanatlarda imge kavramı. *Balkan Müzik ve Sanat Dergisi*, 2(2), 133-163.
- Bauman, Z. (2022). Modernite, kapitalizm, sosyalizm küresel çağda sosyal eşitsizlik (4. Baskı). Say Yayınları.
- Bock, A., Isermann, H., & Knieper, T. (2011). Quantitative content analysis of the visual. In E. Margolis & L. Pauwels (Eds.), *The SAGE handbook of visual research methods* (pp. 265–282). Sage.
- Çakıral, M. (2016). Televizyon kışkırtıcılığında çocuk ve subliminal mesajlar (1. Baskı). Ferfır Yayınları.
- Çelik, F. (2023). *Şirinler aslında neyi temsil ediyor?* <https://www.gencgazete.net/sirinler-aslinda-neyi-temsil-ediyor> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).
- Darıcı, S. (2020). Subliminal işgal (Genişletilmiş 13. Baskı). Destek Yayınları.
- Göktaş, B. (2023). *Güzellik Algısı Şirinler'i de Ele Geçirmiş: Şirine Neden Kötüyen Esmer, İyiyken Sarıysındı?* <https://onedio.com/haber/guzellik-algilari-sirinler-i-de-ele-gecirmis-sirine-neden-kotuyken-esmer-iyiyken-sarisindi-1130978> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).
- Göz, H. (2020). Çocuklar, iktidar ve ideoloji: Çocuk politikası üzerine düşünceler-I. Elyazmaları. <https://elyazmalari.com/2020/01/30/cocuklar-iktidar-ve-ideoloji-cocuk-politikasi-uzerine-dusunceler/> (Erişim tarihi: 30 Nisan 2024).

- Güzel, S., Şemin, H. R. S. M. E., & Şahin, B. (2019). Çizgi film, çocuk ve toplum-sallaşma: Jetgiller ve Taş Devri örneği. *The Journal of Academic Social Science*, 21(21), 57-104.
- IMPS. (2019). The Smurfs press dossier. https://www.smurfbusiness.com/PDF/dossier_presse_2019_EN.pdf (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024).
- Kamacıoğlu, B. (2017). Çizgi filmlerin kültür aktarımındaki rolü ve Hayao Miyazaki çizgi filmleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 1-18.
- Lenin, V. İ. (2019). Karl Marx ve Marksizm üzerine (4. Baskı). Yordam Kitap.
- Marx, K. (2021). *Das Kapital*. Olympia Yayınları.
- Marx, K., & Engels, F. (2008). Komünist manifesto (30. Baskı). Can Yayınları.
- Meriç, C. (1970). İdeoloji. *Istanbul University Journal of Sociology*, 2(21-22), 119-142.
- Metin, O., & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.
- Miller, F. J. (2023). The 9th art: The deceptive simplicity of Peyo's Smurfs. <https://europeanconservative.com/articles/reviews/the-9th-art-the-deceptive-simplicity-of-peyos-smurfs/> (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024).
- Ören, İ. (2021). Okul öncesi çocuklara yönelik çizgi diziler üzerinden gerçekleştirilen propaganda çalışmaları. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 271-300.
- Permenter, P. (2023). *What's the Name of the Cat in the Smurfs?* <https://www.cattipper.com/cat-names/2023/whats-the-name-of-the-cat-in-the-smurfs.html> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).
- Poel, N. V. D. (2016). Peyo: Master cartoonist and father of the Smurfs. <https://theculturetrip.com/europe/belgium/articles/peyo-master-cartoonist-and-father-of-the-smurfs> (Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024).
- Silver, C. (2011). Psychology of cartoons- Part 2: Sociology of the Smurfs. <https://www.wired.com/2011/04/psychology-of-cartoons-part-2-sociology-of-the-smurfs/> (Erişim tarihi: 21 Mayıs 2024).
- Stalin, J. V. (1978). Diyalektik ve tarihsel materyalizm (9. Baskı). Say Yayınları. <https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/mustafa.kursunoglu/64356/DiyalektikVeTarihselMateryalizm.pdf>
- Şenler, F. (2005). Animasyon tarihi, teknikleri ve Türkiye'deki yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HÜTAD)*, (3), 99-114.
- Terzi, H. M. (2021). Kimlik ve kültür oluşumunda mekânsal faktörler: Sovyet toplumu ile komün evleri ilişkisi örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(28), 226-247.

Tower, W. (1982). *The Stuff Dreams Are Smurfed Of* <https://www.themoviedb.org/tv/5687-the-smurfs/season/2/episode/43/images/backdrops> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).

Yehuda, R. B. (2011). Are the Smurfs anti-Semitic misogynists? <https://forward.com/culture/139107/are-the-smurfs-anti-semitic-misogynists/> (Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024).

Yeşilot, F., & Dal, N. E. (2018). Duyuların ötesinde: Bilinçaltı etkiler ve nöropazarlama. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 5(62), 37-45.